

Til mødet i Kontaktudvalget den 23. august 2019

Inspirationspapir til dialogen i Kontaktudvalget om den politiske forståelse mellem Socialdemokratiet, Radikale Venstre, SF og Enhedslisten: Retfærdig retning for Danmark

Dato 20-08-2019

Bob Nielsen

Tel. +45 2912 7748

Bob.Nielsen@stab.rm.dk

1-00-18-17

Indledning

Side 1

I forlængelse af folketingsvalget i juni 2019 har Socialdemokratiet, Radikale Venstre, SF og Enhedslisten formuleret en fælles politisk forståelse: "Retfærdig retning for Danmark", som udgangspunkt for en Socialdemokratisk regering.

Der er i denne aftale formuleret en række initiativer, som den nye regering forpligter sig på i valgperioden. Initiativerne er samlet i seks overordnede temaer:

1. En grøn og bæredygtig fremtid
2. Danmark skal være verdens bedste land at være barn i
3. Et styrket velfærdssamfund
4. En ansvarlig og retfærdig økonomi
5. En udlændingepolitik, der fremmer integrationen
6. Et samfund med større tillid og sammenhængskraft.

Med udgangspunkt i den politiske forståelse er der nedenfor en oversigt over en række relevante eksisterende tværsektorielle samarbejder og initiativer i Region Midtjylland.

Der er ikke tale om en udtømmende oversigt.

1. En grøn og bæredygtig fremtid

Aftaleparterne har bl.a. formuleret følgende tiltag under dette tema:

- Omstille transportsektoren
- Vedtage en klimahandlingsplan
- Inddragelse af interessenter.

Omstille transportsektoren: En ny regering vil forhandle en aftale om infrastruktur, så klima- og miljøhensyn i langt højere grad indgår. Det kræver blandt andet investeringer i den kollektive transport og cyklisme.

Eksisterende samarbejder:

- Fælles infrastrukturindspil fra regionen og de 19 kommuner: Fælles prioritering af statslige investeringer i infrastrukturen, fx Kattegatforbindelsen. Handler også om mobildækning.

Vedtage en klimahandlingsplan: En ny regering vil vedtage en klimahandlingsplan. Klimaloven skal umiddelbart efterfølges af en klimahandlingsplan, der skal bidrage til at sikre, at de nationale reduktionsmål nås. Heri indgår 1) Energieffektiviseringer blandt andet med krav til energibesparelser i offentlige bygninger, 2) En national strategi for bæredygtigt byggeri, 3) En samlet strategi for elektrificeringer i transportsektoren, industrien og samfundet generelt.

Inddragelse af interessenter: Det gælder f.eks. på forskellige områder som fremme af en strategi for cirkulær økonomi, omstilling til et mere energieffektivt samfund, klogere affaldssortering og omstilling af den offentlige sektors indkøb, så det i højere grad understøtter den grønne omstilling.

Eksisterende samarbejder:

- Coast to Coast Climate Challenge. Her arbejder regionen, 18 kommuner, 8 forsyninger, 3 universiteter og CDEU tæt sammen om at realisere kommunernes klimatilpasningsplaner.
- Energiregnskaber udarbejdes hver andet år i fællesskab mellem regionen og alle kommuner i Region Midtjylland. Energiregnskaberne viser bl.a. andelen af vedvarende energi for hver enkelt kommune og sammenlagt for regionen.
- Projektet Kommunalt Klimaregnskab og Scenarieværktøj skal udvikle et klimaregnskab på baggrund af energiforbrug, arealanvendelse og udnyttelse af affald. Drives i samarbejde med bl.a. Aarhus Universitet og Samsø Kommune.
- Multifunktionel jordfordeling. Region Midtjylland, Horsens, Lemvig og Hedensted kommuner har indsendt en EU-ansøgning om 35 mio. kr. for at opnå ønskede ændringer i det åbne land – og derigennem skaffe plads til klimavand, beskytte grundvandet, øge biodiversiteten m.v.

- Topsoil. Region Midtjylland, Horsens og Herning Kommuner og 22 andre europæiske partnere arbejder sammen om at blive klogere på det terrænnære grundvand, og hvordan det opfører sig.
- REFER-CDR. Samarbejde med 24 fjernvarmeselskaber om investeringer i grøn energi.
- Cirkulære kommuner i en bæredygtig fremtid - for alle. I 2019 gennemføres 3 seminarer med fokus på cirkulær økonomi, genanvendelse, indkøb, mennesker på kanten og jobskabelse, f.eks. på områder som træ, byggeaffald, plast, elektronik, madspild. Der er også udbudt en udviklingspulje, hvorfra kommuner m.fl. kan søge tilskud.
- Nye partnerskaber mellem regionen, kommunerne og de øvrige regioner forventes over de kommende par år at munde ud i et projekt med fokus på cirkulær økonomi, innovation og implementering af den kommende nationale affaldsplan i en ca. 6 årig periode.
- Tæt dagligt samarbejde mellem regionen og de 19 kommuner på jordforureningsområdet. Det omhandler alle aspekter af jordforureningsområdet (ikke kun grundvandsbeskyttelse).

2. Danmark skal være verdens bedste land at være barn i

Aftaleparterne har bl.a. formuleret følgende tiltag under dette tema:

- Fremlægge en ny ambitiøs børneplan
- Bekæmpe børnefattigdom
- Styrke folkeskolen
- Satse på uddannelse
- Fremme børn og unges trivsel.
- Sikre uddannelse i hele landet
- Styrke fremtidens løsninger.

Fremme børn og unges trivsel: En national handlingsplan for mental sundhed og en gennemgang af særligt uddannelsessystemet skal identificere tiltag, der fremmer børn og unges trivsel og mindsker "præstationskulturen".

Eksisterende samarbejder:

- Implementering og udbredelse af forløbsprogrammer for børn og unge med psykiske lidelser i region og kommuner. Region Midtjylland, Herning og Skanderborg kommuner.
- Afprøvning af en fremskudt regional funktion i børne- og ungdomspsykiatrien. Region Midtjylland og 14 kommuner. Projektet er koncentreret om børn og unge med skolevægring, børn og unge med angst og depression samt henvisningsveje mellem almen praksis, kommuner og Børne- og Ungdomspsykiatrisk Center.

- Initiativer i regi af Alliancen om den nære psykiatri, der skal forbedre den mentale sundhed hos børn og unge. Eksempelvis udvikles der på et initiativ, der omhandler social (mis)forståelse, hvor hensigten er at øge bevidstheden blandt unge om, hvad der er et 'normalt ungeliv'. Dette hænger i høj grad sammen med 'præstationskulturen', hvor unge spejler sig i hinanden gennem sociale medier, hvor det ofte er det 'perfekte liv', der fremstilles.
- På kulturområdet er der en række initiativer for børn og unge. Regionen og de 19 kommuner samarbejder i regi af Europæisk Kulturregion.

Sikre uddannelser i hele landet: Alle unge skal have gode uddannelsesmuligheder, uanset hvor i landet de bor. Derfor vil en ny regering udarbejde en plan med henblik på en bedre geografisk spredning af velfærdsuddannelserne og adgang til ungdomsuddannelser i hele landet samt sikre, at de lukningstruede VUC'ere kan fortsætte.

Eksisterende samarbejder:

- I regi af Rådet for fremtidens kompetencer og Teknologipagten arbejdes med at skabe sammenhæng, samarbejde og fælles retning i hele uddannelseskæden.

3. Et styrket velfærdssamfund

Aftaleparterne har bl.a. formuleret følgende tiltag under dette tema:

- Øge værdien i ældreplejen
- Investere i sundhed
- Løfte psykiatrien
- Forbedre mulighederne for mennesker med handicap
- Hjælpe de mest udsatte og mennesker på kanten af samfundet
- Sikre bedre ligestilling.

Investere i sundhed: En ny regering vil invitere til forhandlinger om en sundhedsaftale med følgende prioriteter:

- At regionerne videreføres, så der sikres et fortsat decentralt sundhedsvæsen med afgørende regional indflydelse og medbestemmelse.
- At kvaliteten og forebyggelsen i sundhedsvæsenet styrkes, og at forholdene for patienter, herunder vilkårene for fødende, forbedres.
- At der uddannes og ansættes mere sundhedsfagligt personale, og at arbejdsforholdene forbedres, så der bliver mere tid til omsorg i sundhedsvæsenet. Samtidig skal det sikres, at medarbejdernes kompetencer udnyttes bedst muligt.
- At der skabes en større sammenhæng og et bedre samarbejde mellem praktiserende læger, kommuner og regioner.
- At der iværksættes en målrettet indsats for at sikre flere praktiserende læger i hele landet.

- At der nedsættes et behandlingsråd, der skal være med til at afdække uretfærdig forskelsbehandling af patientgrupper i sundhedsvæsenet og skabe et bedre grundlag for de politiske beslutninger om fremtidige investeringer i sundhedsvæsenet.
- At der tages initiativer med henblik på at skabe større lighed i sundhedsvæsenet.
- At der tages initiativer med henblik på at sikre, at færre ryger, særligt at færre unge begynder at ryge. Som led heri hæves afgifterne på tobak.
- At der udarbejdes en status på kvalitetsfondsbyggerierne.

Eksisterende samarbejder:

- Organisering af det tværsektorielle samarbejde på sundhedsområdet. Region, kommuner og almen praksis i den midtjyske region samarbejder tæt og aktivt om at udvikle det nære og sammenhængende sundhedsvæsen. Det tværsektorielle samarbejde er forankret politisk i Sundhedskoordinationsudvalget (og Praksisplanudvalget) og administrativt i Sundhedsstyregruppen og klyngestyregrupperne.
- Klyngerne har en central rolle i forhold til udvikling og afprøvning af nye løsninger med henblik på spredning til hele regionen. Klyngerne udvikler og afprøver på opdrag fra Sundhedsstyregruppen eller eget initiativ løsninger på en given udfordring.
- Sundhedsaftalen 2019-2023. Aftalen sætter gennem visioner, indsatsområder og principper for samarbejde en fælles politisk retning for det tværsektorielle samarbejde på sundhedsområdet.
- Visionerne i Sundhedsaftalen er 1) Mere lighed i sundhed - socialt og geografisk, 2) På borgerens præmisser, 3) Sundhedsløsninger tæt på borgeren og 4) Mere sundhed for pengene.
- Indsatsområder i Sundhedsaftalen er 1) Fælles investering i forebyggelse – først med fokus på rygning (og overvægt som det næste fokusområde), 2) Sammen om ældre borgere – først med fokus på akutområdet og 3) Den nære psykiatri - først med fokus på, at forbedre den mentale sundhed og mindske mistrivsel hos børn og unge samt forbedre sundheden og sikre bedre sammenhængende patientforløb for voksne med svær psykisk sygdom.
- Igangsatte initiativer indenfor de prioriterede indsatsområder:
 - Samarbejdsaftale om rygestop godkendt af regionsrådet og de 19 byråd og implementeret på alle hospitaler og i alle kommuner.
 - Hensigtserklæring om struktureret henvisning fra almen praksis til kommunale rygestoptilbud godkendt i Praksisplanudvalget.
 - Kortlægning af udfordringer og muligheder for forbedringer i det tværsektorielle samarbejde på akutområdet samt prioritering af, at der fokuseres på et spor om Bedre brug af de samlede ressourcer, og herunder i første omgang på borgere i risiko for genindlæggelse.
 - I regi af Praksisplanudvalget er der indgået en underliggende aftale mellem PLO-Midtjylland, kommuner og region om rammer for arbejdsdeling og arbejdsgange i borgerforløb, der involverer en kommunal akutfunktion.

- Kultur og sundhed: Samarbejde med Aarhus og Struer kommuner om en Sundhedsalliance for Musik og Lyd.
- Fødevarer og ernæring: Samarbejde mellem Region Midtjylland og Aarhus Kommune om udfordringer med underernæring af ældre borgere – bl.a. gennem fælles EU-projekt.
- CareWareNordic: Interreg projekt med Aarhus Kommune som Lead om sundhedsteknologiske løsninger til borgere – særligt fokus på ældre borgere.
- Strategisk samarbejde om tættere samarbejde i økosystemet for sundhedsinnovation.

Løfte psykiatrien. En ny regering vil invitere til forhandlinger med henblik på at indgå en aftale om en 10-års plan for psykiatrien med forpligtende mål om blandt andet at mindske antallet af genindlæggelser, nedbringe ventetiden og øge gennemsnitslevealderen for borgere med psykisk sygdom samt med følgende prioriteter:

- Forebyggelse af psykisk sårbarhed.
- En større forebyggende indsats og flere tværgående behandlingstilbud.
- Flere sengepladser i psykiatrien.
- En udvidelse af den eksisterende ordning for gratis psykologhjælp, så den omfatter 6-24-årige.

Eksisterende samarbejder:

- Klyngesamarbejdet. Psykiatrien er en del af samarbejdet i de fem klynger.
- Alliancen om den nære psykiatri. Der er i Region Midtjylland etableret en fælles Alliance om den nære psykiatri med deltagelse af region, kommuner, almen praksis samt bruger- og pårørendeorganisationer.
- Fælles psykiatrichuse. Psykiatriens Hus i Silkeborg, Psykiatrien i Nordvest og Psykiatriens Hus i Aarhus.
- Brobyggerfunktion. En række kommuner har sagsbehandlere med fysisk tilstedeværelse i hospitalspsykiatrien i Horsens. Brobyggerne koordinerer samarbejdet omkring den enkelte patient ind i kommunen.
- Samarbejde vedrørende borgere med både misbrug og psykiatri. Der er en række formaliserede samarbejder omkring borgerne med både misbrug og psykiatri.
- Samarbejde vedrørende psykisk syge udviklingshæmmede. Målet er, at der i alle kommuner skal være adgang til medarbejder med en særlig viden i forhold til borgere med både udviklingshæmning og psykisk sygdom. Samme funktion, som de kommunale demenskoordinatorer varetager. Psykiatrien i Region Midtjylland medvirker til at opkvalificere de kommunale medarbejdere, og de bliver ligeledes tætte samarbejdsparter.
- Afprøvning af fælles tværsektorielle teams med henblik på nedbringelse af tvang. Region Midtjylland, Aarhus og Favrskov kommuner.

- Styrket sundhedsfaglig rådgivning for botilbud. I alle klyngerne.
- Udrykningsteamet. Samarbejde mellem Region Midtjylland og Aarhus Kommune. Borgere med psykiske kriser kan kontakte udrykningsteamet alle dage mellem kl. 16 og 07. Der er mulighed for telefoniske samtaler eller ved besøg i eget hjem.
- Hurtige og hensigtsmæssige patientforløb. Randers-klyngen arbejder med at skabe hurtige og hensigtsmæssige patientforløb på tværs af sektorer.
- Akuttilbud i Viborg og Skive. Der er et tæt samarbejde mellem de sociale akuttilbud i Viborg og Skive kommuner og de udgående mobilteams fra regionspsykiatrien. Samarbejdet betyder en hurtig vurdering af, hvorvidt borgerens vanskelighed kræver psykiatrisk indsats.
- Morfeus. Samarbejde mellem Region Midtjylland og Aarhus Kommune. Har til formål, at patienter med skizofreni/psykoser får en tidligere tilknytning til arbejdsmarkedet samtidig med, at patienten er i behandling. Har primært været målrettet de helt unge.
- Peers og Recovery-skoler. Uddannelse af peers og drift af recovery-skoler i samarbejde mellem Region Midtjylland, Randers, Viborg og Aarhus kommuner.
- PsykInfo. Information til brugere og pårørende og andre interesserede via temaaftener i samarbejde mellem Psykiatrien i Region Midtjylland og kommunerne i Region Midtjylland.
- Fælles udrykningsteam med politiet i forhold til borgere med psykisk sygdom. Dækker Østjyllands Politikreds og Midt- og Vestjyllands Politikreds.
- PSP-samarbejdet. Regelmæssigt mødeforum i alle kommuner med deltagelse af kommunale social og misbrug, politiet samt regionspsykiatrien. Drives af politiet.

Forbedre mulighederne for mennesker med handicap: Der skal være kvalitet og retssikkerhed i tilbuddene til mennesker med handicap og funktionsnedsættelser, og indsatsen skal være præget af en høj faglighed og den nødvendige specialisering. En ny regering vil i samarbejde med relevante aktører gennemføre en evaluering af den nuværende planlægning og organisering af handicapområdet med henblik på at styrke indsatsen, den nationale vidensdeling og sikre den mest hensigtsmæssige opgavefordeling mellem kommuner og regioner. En ny regering vil også tage initiativ til, at unge med et handicap eller en funktionsnedsættelse får bedre muligheder for at tage en uddannelse.

Eksisterende samarbejder:

- Den Administrative Styregruppe for Social- og Specialundervisningsområdet (DASSOS). DASSOS er det øverste administrative organ i det fælleskommunale- og regionale samarbejde på socialområdet og består af socialdirektørerne i kommunerne og i Region Midtjylland. De centrale opgaver for DASSOS er bl.a. at:
 - Udarbejde 2 årige Rammeaftaler om fælles principper for styring og udvikling af det sociale område – herunder fastlægge de sociale tilbuds kapacitet og takster.

- Fastlægge fælles strategiske udviklingsområder og skabe rammer og retning for koordinering, udvikling og samarbejdet på det specialiserede socialområde
- Sikre tæt kobling og sammenhæng til det tværsektorielle samarbejde på sundhedsområdet (herunder psykiatriområdet) og beskæftigelsesområdet.
- Årlige samarbejds møder på socialdirektørniveau. Møderne har til formål at sikre gensidig orientering og bilateral koordinering og samarbejde mellem kommunerne og det regionale socialområde.
- Politiske samarbejdsaftaler mellem kommunerne og regionen. Der har siden kommunalreformen været indgået flere bilaterale aftaler mellem Region Midtjylland og en række kommuner på politisk niveau om iværksættelse af konkrete tiltag og gennemførelse af fællesprojekter. Aktuelt er følgende aftaler gældende:
 - Samarbejdsaftale mellem Aarhus Kommune og Region Midtjylland omfattende både psykiatri- og socialområdet (på socialområdet bl.a. MarselisborgCentret, udvikling af ny visitationsmodel på voksen – kommunikationsområdet og udvikling af fleksible og midlertidige borgerforløb på voksenområdet.
 - Partnerskabsaftale mellem Horsens Kommune og Region Midtjylland på autismeområdet.
- Tværgående samarbejde om faglige tilgange og metoder i Metodecentrets regi. Har til formål at udvikle og afprøve virksomme, faglige tilgange og metoder på socialområdet til gavn for borgerne. Metodecentret er en selvejende institution, hvis medlemmer aktuelt tæller Aarhus, Herning, Norddjurs, Viborg, Randers og Hillerød kommuner samt Region Midtjylland.
- Samarbejde om kompetenceudvikling. Region Midtjyllands 8 Specialområder har siden 2017 gennemført fagpilotuddannelser for egne medarbejdere som led i en systematisk kompetenceudviklingsstrategi. Flere af disse uddannelser - herunder ikke mindst Autisepilotuddannelsen - benyttes af kommunale medarbejdere og kommunale institutioner/tilbud.
- Ungementorer på Hammel Neurocenter. Ungementorerne hjælper 15-30-årige, der har fået en hjerneskade ved f.eks. sygdom og ulykker. Når behandlingen i sygehusregi er afsluttet, venter der de unge en hverdag på nye livsvilkår. Mentorerne arbejder i den unges nærmiljø med bl.a. at understøtte den unge i at klare aktuelle udfordringer og fastholde sit netværk og hverdag.

Hjælpe de mest udsatte og mennesker på kanten af samfundet. En ny regering vil føre en aktiv og ambitiøs socialpolitik, og vil blandt andet fremlægge forslag, der:

- Forbedrer indsatsen for og nedbringer antallet af hjemløse.
- Mindsker egenbetalingen ved tandpleje – og helst gøre det helt gratis – for de mest socialt udsatte.
- Undersøger hvordan det mest hensigtsmæssigt kan sikres, at der ikke udtages profit på private daginstitutioner og sociale opholds- og anbringelsessteder for eksempel efter samme model, som i dag er gældende for fri- og privatskoler.

Eksisterende samarbejder:

- Ingen pt.

4. En ansvarlig og retfærdig økonomi

Aftaleparterne har bl.a. formuleret følgende tiltag under dette tema:

- Give bedre muligheder for fuldtid, mindre sygefravær og frafald mv.
- Sikre at flere bidrager
- Mere kvalificeret udenlandsk arbejdskraft
- Opkvalificering af ufaglærte
- Sikre gode og stabile rammevilkår for dansk erhvervsliv
- Forbedre arbejdsmiljøet og styrke indsatsen mod social dumping
- Tage initiativ til en kritisk gennemgang af udvalgte reformer
- Understøtte gode boligmuligheder i hele landet
- Sikre demokratisk ejerskab af kritisk infrastruktur.

Give bedre muligheder for fuldtid, mindre sygefravær og frafald mv. Flere deltidsansatte i den offentlige sektor, som ønsker at gå på fuldtid, bør have mulighed for det. Det skal afsøges, om der kan indføres en egentlig rettighed for offentligt ansatte på deltid til at gå på fuldtid. En nedbringelse af sygefraværet og en generel økonomisk politik, som muliggør, at der ansættes flere medarbejdere i den offentlige sektor, vil bidrage til et bedre arbejdsmiljø og mindre sygefravær. En analyse af frafaldet på erhvervs- og velfærdsuddannelserne kan identificere initiativer, der nedbringer frafaldet og dermed sikrer uddannelse af flere faglærte og velfærdsmedarbejdere.

Eksisterende samarbejder:

- Ingen pt.

Sikre at flere bidrager. En målrettet beskæftigelses- og opkvalificeringsindsats kan bidrage til, at flere flygtninge og familiesammenførte kommer i arbejde. Flere af de 50.000 unge, der hverken er i uddannelse eller arbejde, skal i gang. En fleksibel tilbagetrækning kan give seniorer bedre mulighed for at blive på arbejdsmarkedet på nedsat tid, efter de har nået efterløns- og pensionsalderen.

Eksisterende samarbejder:

- Rummelig imidt består af en række konkrete initiativer rundt i hele regionen, som kan give midtjyske borgere en ekstra chance for at komme i job. Udviklet af Region Midtjylland inden erhvervsfremmereformen og drives nu af LO i samarbejde med en række jobcentre.
- Rådet for Fremtidens kompetencer er med til at sikre fremdriften i Den Midtjyske Teknologipagt. Rådet arbejder dog bredt med kompetencer på tværs af fag, brancher og

sektorer – herunder ikke mindst i forhold til at medvirke til bedre samspil mellem de tre politikområder erhverv, uddannelse og beskæftigelse. Rådet har repræsentanter fra Region Midtjylland og seks kommuner.

Mere kvalificeret udenlandsk arbejdskraft. Det skal sikre, at virksomheder eller velfærdsinstitutioner, der har en konkret mangel på arbejdskraft på minimum faglært niveau, hurtigt og ubureaukratisk kan tiltrække kvalificeret udenlandsk arbejdskraft.

Eksisterende samarbejder:

- Ingen pt.

5. En udlændingepolitik, der fremmer integrationen

Ikke relevant i denne sammenhæng.

6. Et samfund med større tillid og sammenhængskraft

Aftaleparterne har bl.a. formuleret følgende tiltag under dette tema:

- Lede den offentlige sektor på en ny måde
- Styrke skattevæsenet
- Styrke den danske arbejdsmarkedsmodel
- Styrke det danske demokrati.

Lede den offentlige sektor på en ny måde. Der er brug for et opgør med den kortsigtede styring af den offentlige sektor, hvor for meget bureaukrati og kontrol og for mange krav om dokumentation fjerner tid fra kerneopgaverne og mindsker medarbejdernes arbejdsglæde.

Eksisterende samarbejder:

- Ingen pt.